

Halland
1933

1. Jonas W. R. FL
3910

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Slättagille (Halland). *Jord 1860 i Skellefteå*

1

För 60 - 70 år sedan då ängslåttern skulle försiggå var detta arbete för många rätt så brydsamt. Slåttern kunde vara i sex - sju veckor och än längre ibland. För att få det undanstökat så fort som möjligt, var det många som ställde till ett s.k. slättagille, men det gjorde endast den, som var lite våghalsig, för blev det dåligt bärgningsväder efteråt en längre tid, så kunde allt höet bli fördärvat, så var den sista villan värre än den första. Men det var icke blott att det gick fort att få höstat utan det blev även billigare. Det var också svårt att få folk för betalning - det gamla ordspråket; vad gör icke tysken för ~~en~~ penningar, och vad gör icke svensken för en sup- kunde tillämpas även här. F.ö. var det litet extra nöje både om middesrasten och på kvällen, som hade en viss dragning på det unga folket. Men nu måste värdfolket bereda sig på detta en lång tid förut. Där fick bakas och

bryggas, skuras och tvättas. Där fick köpas hem några kannor brännvin till karlarna och lite vin till räffsesor^{na} (rävseskor^{na}). Där fick täljas en bra satts rivepinnar på förlag, höstabören fick vara i ordning. Så fick de tänka ut en viss lämplig dag, och så måste bjudningen utgå till ett begränsat antal ställen, och för många blev glädjen stor - särskilt ibland de unga, och de frågade både sin mor och far, om de fick gå med dit, vilket icke alltid lyckades att få, för de hade sin egen höst att tänka på. Så dagen innan den utsatta dagen brukade där vara mjölk-gille. Då skulle alla grannkvinnorna gärna på förmiddagen gå dit med ett krus mjölk. De välbärgade hade gärna ett kopparkrus, och det var blankt och fint, andra hade lerkrus, och den i huset som hade det bästa hosebånet fick undvara det så länge, mjölken var det noga om för många, det sades att somliga fick gömma ihop 7 mål för att få så mycket att hon kunde komma oskammande, stundom kom där

så mycket, att de kunde görá ost av en del mjölk. Det brukas äta fem mål om dagen; frukost, kaffe och smörgås samt snapsar _ även för kvinnorna - men för dem kunde en sup räcka till många. Till 'davra' var det ärtsoppa och fläsk till middag var det ^{lust} fläsk och risgröt, till 'meaftan' äggkaka och lingon och fläsk, till kvällsmat potatisgröt samt vid lämpliga tillfällen vin och brännvin. Så kom den uti satta dagen. Redan vid soluppgången och innan begynte folket samlas. Karlarna skulle försöka om där var 'bet i lien'. De begynte hästa ett goßt stycke innan de gick in, så strök de lien och hängde den i ett träd eller på ett bjälkhuvud. Så gick de in, och nu voro 'rävsesorna' också komna men ingen ville gå först in utan knuffades och stöttes och sågo skamsna ut till en början. Men inne var tillrett ett långt bord med bänkar vid båda sidor. På detta stod kaffekoppar, smör, bröd och brännvinsflaskor m.m. Då bjöd värdfolket dem välkomna och sa; Va så goa å sätten er till bors.... Även detta gick långsamt, för ingen ville

vara främst. Men snart hade de ätit och druckt, och så skulle de ut och börja dagens arbete. Den torra marken höstades först. Så högg den ene i sten, så den andre. Var där någon som klarade sig, så blev han avundad och de andra sökte kasta stenar i smyg i hans skår, då blev det ett sjå! Men när det torra landet tröt, så skulle de ut i 'rammer' och kärr, där vattnet gick högt upp på benen. Det gick väl an för karlarna, ~~maa~~ för fruntimmerna var det värre. Man brukade ha en karl till 'börahäst', när gräset skulle dras upp från stora kärr. Där fanns även ~~stora~~ stora gyll' (gölar) -övergrodda- som var sådana, att både folk och kreatur kunde sänka sig i dem. När det var matdags och höstnaden var långt ifrån hemmet, så brukade husmodern med någon hjälp bära maten till höst^{u/}folket och så fick dom lägga sig i det gröna. Man brukade vila middag i två tre timmar.

På släta mader brukade karlarna gå skår efter varandra. Då skulle den ene ~~kä~~ klå den andre. Det hände

5 3910

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

ofta att den svage dukade under, och då fick han bära skammen i all sin tid. Även kvinnorna hade lärt den konsten att klå varandra. De sökte 'ställa varandra på rumpan; som det kallades. De som voro lata och försiktiga rävsade från sidan.

Höstagillen voro sådana; att de som voro med där fingo gärna ett minne för livet!

5